

OBSAH

ÚVODEM	11
--------------	----

ANI LABUŤ ANI LÚNA

[<i>William Wordsworth</i> : Z dopisu S. T. Coleridgeovi	14
Básně – Žluté narcisy	14
Preludium – Lucie	15
[<i>George Gordon Byron</i> : Hodiny zahálky – Paměť	15
Z příležitostných veršů – Psáno po přeplavání ze Sestu na Abydos	16
[<i>John Keats</i> : Lamia a jiné básně – Sonet	16
Óda na řeckou urnu	17
La belle dame sans merci	18
[<i>Percy Bysshe Shelley</i> : Z poznámek ke Královně Mab	19
Alastor – Věčná změna	19
Sebrané spisy – Óda na západní vítr	20
• <i>Edgar Allan Poe</i> : A dream within a dream	22
Sen ve snu	22
[<i>Alfred de Musset</i> : Zpověď dítěte svého věku	23
[<i>Gérard de Nerval</i> : Chiméry – Sonet	27
Aurélie. Sen a život – Adriena	27
[<i>Victor Hugo</i> : Paprsky a stíny – Jak v rybnících	29
Kontemplace – Zítřka, až celý kraj	29
<i>Friedrich Hölderlin</i> : Hyperion	30
Polovice života	30
<i>Novalis</i> : Heinrich von Ofterdingen – Tušení	30
<i>Heinrich Heine</i> : Kniha písní – Mládenec má rád děvče	32
Rve stromy podzimní víchř	32
List, který jsi mi psala	33
Romancero – Paní Starost	34
• <i>Alexandr Sergejevič Puškin</i> : Z korespondence	34
Vzpomínání	34
Egyptské noci	34
Eugen Oněgin	35
• <i>Michal Jurjevič Lermontov</i> : Z dopisu M. A. Lopuchinové	36
Můj démon	37
Sám a sám si vyjdu v noční tísni	37
[<i>Walter Scott</i> : Waverley	38
<i>Josef Hora</i> : Byl to básník běsů (o K. H. Máchovi)	41
<i>Karel Hynek Mácha</i> : Ohlas písní národních – Ani labuť ani Lúna	41
Z temna lesa žežhulička	41

<i>Václav Mach: Akademické paměti</i>	41
<i>Karel Hynek Mácha: Znělky – Tichý jsem co harfa bezestrunná</i>	42
Znělky mimo cyklus – Však ten zásvit	42
\ Máj	43
Obrazy ze života mého – Večer na Bezdězu	45
\ Marinka – Noc	45
Pouť krkonošská	46
V svět jsem vstoupil	48
Duše nesmrtelná	49
<i>František Xaver Šalda: Mácha snivec a buřič</i>	50
<i>Samo Chalupka: Junák</i>	51
<i>Ján Botto: Smrť Jánošíkova</i>	53
<i>Andrej Sládkovič: Marína</i>	56
<i>František Jaromír Rubeš: Pan amanuensis na venku</i>	57
<i>Josef Kajetán Tyl: Čí dítě jsem?</i>	61
Tvrdohlavá žena	61
<i>František Ladislav Čelakovský: Mudrosloví</i>	69
Společná píseň	70
<i>Karel Havlíček Borovský: Smíšené básně – Tys bratr náš</i>	71
\ Epigramy	72
\ Politické písně – Ach, není tu není	73
Fiala	73
\ Král Lávra	74
<i>Karel Jaromír Erben: Prostonárodní české písně a říkadla – Zavedený ovčák</i>	77
Nepozor	77
Boháč a chudák	77
\ Kytice – Holoubek	79
<i>Jan Skácel: Hodina mezi psem a vlkem – Pocta Erbenovi</i>	80
<i>Božena Němcová: Obrazy z okolí domažlického</i>	81
Babička	83
<i>Jaroslav Seifert: Píseň o Viktorce</i>	85
<i>Božena Němcová: Pohorská vesnice</i>	86
Slovenské pohádky a pověsti – Pecko sprostáček	88
Z korespondence	89

V ŽIVOTA MOŘI

<i>Jan Neruda: Knihy veršů – Legenda o chudobě</i>	92
\ Písně kosmické – Po nebi hvězdic je rozseto	93
Stárnoucí lidstvo čte ve hvězdách	94
\ Balady a romance – Romance helgolandská	94
\ Prosté motivy – Kde jsem se to octnul	95
\ Žerty, hravé i dravé – O drobotinách	95
Prosté motivy – Co vše mi vypráví ten les	97
Tak zvolna – tak smutně	97
\ Zpěvy páteční – Ve lví stopě	97
Knihy epigramů – Smutná bilance	98
Přání	98
Husí krev	98
\ Povídky malostranské – U tří lilí	99

<i>Vítězslav Hálek: Černý prapor</i>	100
Mejrima a Husejn	101
\Večerní písně – Ty hvězdičky tam na nebi	102
A kdyby vše potěšení	102
Tak mnoho věcí na světě	102
Nedobře lidem bez zpěvu	102
V přírodě – Vy světél zřídla hvězdnatá	103
Tři hoši sedli si v chládku	103
Z Amorova deníku	103
<i>Karolína Světlá: Námluvy</i>	104
Lamač a jeho dítě	107
Myšlenky a aforismy	108
<i>Jakub Arbes: Ukřižovaná</i>	109
<i>Svatopluk Čech: Jitřní písně – Fráze</i>	113
Epigramy – Naše kritika	114
Nové rozřídění	114
Lešetínský kovář	114
Losos mého pradědečka	116
<i>Josef Václav Sládek: Básně – Neuměl bych zapomenout</i>	118
Sluncem a stínem – U bran štěstí	118
Na prahu ráje – Pohádka	119
Srdečník	119
Selské písně a České znělky – Z osudu rukou	119
Starosvětské písničky – Poutník	120
<i>Jaroslav Vrchlický: Poutí k Eldorádu – Co dělat z jara</i>	120
Píseň	120
Cesta ořeším	121
Moje sonáta – A povídali	121
Dědictví Tantalovo – Soše svobody v New Yorku	121
Nejvšednější motiv	122
Kvítí Perdity – Filozofie lásky	123
<i>Julius Zeyer: Tři legendy o křížku – Samko Pták</i>	123
Jan Maria Plojhar	126

PŘÍTOMNOST MINULOSTI

<i>Stendhal: Kartouza parmská</i>	130
Ze Stendhalova dopisu Balzacovi	133
<i>Honoré de Balzac: Gobseck</i>	133
<i>Gustave Flaubert: Z myšlenek</i>	134
Paní Bovaryová	134
<i>Emile Zola: Zabiják</i>	139
<i>Guy de Maupassant: Věno</i>	140
<i>Henrik Ibsen: Nepřítel lidu</i>	145
<i>Agnus Wilson: Svět Ch. Dickense</i>	147
<i>Charles Dickens: Kronika Pickwickova klubu</i>	148
<i>Herman Melville: Bílá velryba</i>	152
<i>Nikolaj Vasiljevič Gogol: Mrtvé duše</i>	155
<i>Ivan Sergejevič Turgeněv: Básně v próze – Spokojený člověk</i>	156
<i>Bohumil Mathesius: O Dostojevském</i>	156
<i>Fjodor Michajlovič Dostojevskij: Z dopisu N. N. Strachovovi</i>	156

<i>Václav Černý: Dostojevskij a jeho Běsi</i>	156
<i>Fjodor Michajlovič Dostojevskij: Běsi</i>	157
✓ <i>Lev Nikolajevič Tolstoj: Anna Kareninová</i>	160
<i>Anton Pavlovič Čechov: Angrešt</i>	164
<i>Václav Beneš Třebízský: Ze zapomenutých pamětí – U šachů</i>	169
<i>Alois Jirásek: Vojenské povídky – Mudrcové</i>	172
<i>Jaroslava Janáčková: Živé prameny</i>	173
<i>Alois Jirásek: Filozofská historie</i>	176
✓ <i>Zikmund Winter: Mistr Kampanus</i>	177
<i>Karel Václav Rais: Zapadlí vlastenci</i>	182
<i>Josef Holeček: Naši</i>	186
<i>Teréza Nováková: Děti čistého živého</i>	188
<i>Karel Klostermann: Ze světa lesních samot</i>	189
✓ <i>Ladislav Stroupežnický: Naši furianti</i>	192
<i>Gabriela Preisová: Gazdina roba</i>	197

<i>Martin Kukučín: Rysavá jalovica</i>	199
<i>Svetozár Hurban Vajanský: Večer ve skalách</i>	202
<i>Pavol Országh Hviezdoslav: Hájníková žena</i>	203

<i>Marie Ebner von Eschenbachová: Mašláňova žena</i>	204
<i>Adalbert Stifter: Vesnička na pláni – Dům na pláni</i>	207

<i>Vilém Mrštík: Pohádka máje</i>	209
<i>Alois Mrštík – Vilém Mrštík: Rok na vsi – Užírač krve</i>	213
<i>Josef Karel Šlejhar: Zátíší – Lakomec</i>	216
<i>Karel Matěj Čapek-Chod: Turbina</i>	219
<i>Ignát Herrmann: U snědeného krámu</i>	223

ROZKVETLÝ SMUTEK

<i>Charles Baudelaire: Ze zápisků</i>	230
<i>Květy zla – Vztahy</i>	230
<i>Zpěv podzimu</i>	231
<i>Semper aedem</i>	231
<i>Malé básně v próze – Cizinec</i>	232
<i>O jedné zrána</i>	233
<i>Anywhere out of the World</i>	233
<i>Edgar Poe, jeho život a dílo</i>	234
<i>Anatole France: O Verlainovi</i>	235
<i>Paul Verlaine: Moudrost – Naděje třpytí se jak v chlévě stéblo slámy</i>	235
<i>Romance beze slov – Bělostný měsíc</i>	236
<i>Spleen</i>	236
<i>Dávno a nedávno – Umění básnické</i>	237
<i>Básně saturnské – Píseň podzimní</i>	237
<i>Arthur Rimbaud: Dopis G. Izambardovi</i>	239
<i>Dílo – Mé tuláctví</i>	240
<i>Román</i>	241
<i>Iluminace – Dětství</i>	242
<i>Stéphane Mallarmé: Básně – Okna</i>	243
<i>Zjevení</i>	244
<i>Paul Verlaine: Prokletí básníci – Stéphane Mallarmé</i>	245

<i>Tristan Corbière: Žluté lásky – Ropucha</i>	245
<i>Hodiny</i>	246
<i>Joris Karl Huysmans: Mé nenávisti</i>	246
<i>Naruby</i>	247
<i>Oscar Wilde: Z paradoxů, maxim a aforismů</i>	248
<i>Obraz Doriana Graye</i>	249
<i>Konstantin Balmont: Pod severním nebem – Havraní křik</i>	251
<i>Valerij Brjusov: Me eum esse – Co mám rád</i>	252
<i>Zinaida Gippiusová: Sebrané verše – Nápis na knize</i>	252
<i>Friedrich Wilhelm Nietzsche: Tak pravil Zarathustra</i>	253
<i>Josef Svatopluk Machar: Zde by měly kvést růže – Teta</i>	255
<i>Confiteor II – Červencové jitro</i>	258
<i>V záři helénského slunce – Skytové</i>	258
<i>Karel Hlaváček: Hrál kdosi na hoboj</i>	260
<i>Mstivá kantiléna – Do pusté naší krajiny</i>	261
<i>Pozdě k ránu – Rozkvetlý smutek</i>	261
<i>Jiří Karásek ze Lvovic: Zazděná okna – Jsem dítě Sodomy</i>	262
<i>Gotická duše</i>	263
<i>Otakar Březina: Tajemné dálky – Apostrofa podzimní</i>	265
<i>Stavitelé chrámu – Doupata hadů</i>	266
<i>Větry od pólů – Příroda</i>	266
<i>Zpívala</i>	267
<i>Antonín Sova: Soucit i vzdor – Je večer světlý</i>	268
<i>Ještě jednou se vrátíme – Kdo vám tak zcuchal tmavé vlasy?</i>	268
<i>Ještě jednou se vrátíme</i>	269
<i>Květy intimních nálad – Květ narcisu</i>	269
<i>Rozjímání ranní a navečerní – Je třeba všemu smilování</i>	270
<i>František Xaver Šalda: Boje o zítřek – Hrdinný zrak</i>	271
<i>Žena v poezii a literatuře</i>	272
<i>Růžena Svobodová: Přetížený klas</i>	275
<i>Pokojný dům</i>	278